

Винний туризм як бренд території: оцінка видимості винних маршрутів у пропозиціях туристичних агентств України

Винний туризм (енотуризм, вінітуризм) – це галузь гастрономічного туризму, що має на меті відвідування виноробних центрів, погребів, вивчення історії виноробства, дегустацію і купівлю місцевих вин.

На сьогодні виноробна діяльність охоплює 20 із 24 областей України, де зареєстровано 116 підприємств цієї галузі. Лише 53 із 116 підприємств надають туристичні послуги, зокрема екскурсійне обслуговування, дегустаційні програми та прогулянкові маршрути, що становить менше половини від загальної кількості, і свідчить про відсутність повноцінного використання потенціалу винного туризму в Україні.

Одним із важливих чинників просування винного туризму є туристичні агентства, що розробляють і реалізують спеціалізовані тури на виноробні, а також організовують подорожі на винні фестивалі та свята. Станом на вересень 2024 року в Україні було зареєстровано 19 232 суб'єкти підприємницької діяльності, які функціонують у сфері туризму. Водночас варто зазначити, що до цієї кількості можуть входити також суб'єкти, які здійснюють екскурсійну діяльність без наявності власного вебресурсу чи представництва в соціальних мережах.

Результати проведеного моніторингу засвідчили, що лише 26 туристичних агентств і екскурсодів пропонують винні тури та екскурсії. Для прикладу, у Житомирському регіоні зареєстровано 171 підприємство, що надає туристичні послуги, проте жодне з них не має пропозицій, пов'язаних із винним туризмом.

За тривалістю і змістовним наповненням, винні тури можна умовно класифікувати на дві категорії. До першої належать короткотривалі екскурсійні поїздки, що тривають кілька годин або один день. Такі тури зазвичай включають відвідування виноробних підприємств, виноградників та винних погребів, а також можуть поєднуватися з іншими елементами туристичної програми — зокрема, фотосесіями в лавандових полях, прогулянками в парках або відвідуванням історичних пам'яток, таких як фортеці.

До цієї ж категорії відносимо інноваційний формат винного туризму — онлайн-дегустації, зокрема від ініціативи *UKRAINE Travel.lab*, що набули особливої популярності в умовах воєнного стану. Формат передбачає участь груп від 5 до 100 осіб, дегустацію п'яти зразків українських вин за участі професійного сомельє. Онлайн дегустації також проводить виноробня «Дрюківські вина». Серед пропозицій одноденних турів виокремлюється маршрут, запропонований туристичним агентством Одеси - *Vezdehodim*. Він включає фотосесію на лавандових полях — традиційно асоційованих із французьким Провансом — а також візит до виноробні *Chateau Lacarin*, де екскурсію особисто проводить власник — Крістоф Лакарен, громадянин Франції.

До другої категорії відносяться винні тури тривалістю від двох до семи днів, які мають комплексний рекреаційно-пізнавальний характер. У межах таких маршрутів передбачається відвідування історико-культурних об'єктів, музеїв, ландшафтних парків, архітектурних пам'яток, монастирів, сироварень, фермерських господарств, при цьому візит до виноробного підприємства виступає лише одним з елементів маршруту.

Серед прикладів такого формату можна виокремити дводенний тур «Дунай, Вилкове та виноробня Колоніст», реалізований у співпраці туристичного агентства «Феєрверк мрій» (м. Полтава) та київського агентства *KrainaUa*. Програма цього туру має виразний рекреаційний та культурно-візуальний компонент.

Отже, винний туризм в Україні перебуває на етапі становлення, демонструючи зростаючий інтерес, але водночас — обмежену представленість у пропозиціях туристичних агентств. Для активізації його розвитку необхідно посилити співпрацю між виноробними підприємствами та туроператорами, а також удосконалити маркетингові механізми популяризації енотурів.

Список використаних джерел:

1. Винний туризм. Вікіпедія. URL: <https://cutt.ly/Jr56ny49>
2. Liubchenko, V., Kalenska, V. Wine tourism in Ukraine: status and prospects. *Eximia*. 2025. №14(1). P. 326–340. URL: <https://cutt.ly/ar56mxJh>
3. Туристичне агентство *Vezdehodim*. Фото тур Лавандові поля. URL: <https://vezdehodim.od.ua/tur/lavandovie-polia-3-7>
4. Агенція креативного туризму «Феєрверк мрій». Тур Дунай, Вилкове та виноробня «Колоніст». URL: <https://cutt.ly/lrT698au>